No. 1156 — 1851

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 7 FEBRUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 6 Februarij.

H. M. Koningin Victoria heeft eergisteren, 4 Febr. het Parlement te Londen met groote statie geopend. De aanspraak, door H. M. bij die gelegenheid gehouden, is korter dan die van vorige jaren. De paragraaf, die de invoering van het bisschoppelijk bestuur voor de katholijke Kerk in Engeland bespreekt, is van den volgenden inhoud:

»De onlangs plaats gehad hebbende aanneming »(*assumption*) van zekere kerkelijke titels, toegekend door eene vreemde mogendheid, heeft de »openbare meening in dit land op de gevoeligste »wijze opgewekt, en van wege zeer talrijke vereenigingen mijner onderdanen zijn mij adressen aangeboden, waarin zij mij hunne gehechtheid aan »den troon te kennen geven en mij verzoeken, dat »aan die aanmatiging weerstand worde geboden. »Ik heb hun de verzekering gegeven van mijn besluit om de regten mijner kroon en de onafhankelijkheid der natie te handhaven tegen elke indringing, van welke zijde deze ook komen mogt. »Ik heb hun te gelijkertijd mijn opregt verlangen »en mijn vast voornemen kenbaar gemaakt om, »met de hulp der Voorzienigheid, de godsdienstvrijheid, welke door de bevolking van dit land »zoo te regt op prijs gesteld wordt, ongeschonden »te handhaven.

»Voorts zal het Uwe taak zijn den maatregel in »overweging te nemen, die aangaande deze aangelegenheid aan Uwe beraadslaging zal worden on»derworpen."

Men leest het volgende in de *Morning-Chronicle*:

»De maire van Tamworth, de heer Riglston, had ll. Woensdag 29 Januarij, 70 der voornaamste inwoners dier plaats aan zijnen disch vereenigd. Aan zijne regterhand was gezeten Sir Robert Peel, die zijn vader, den zeer edelen baronet, is opgevolgd als vertegenwoordiger van Tamworth. Het was voor de eerste maal dat Sir Robert Peel in het midden zijner committenten verscheen, die hem met geestdrift ontvangen hebben.

»De heer William Knight bragt eene toast aan de leden, die Tamworth vertegenwoordigen, en aan Sir Robert Peel, waarop de laatstgenoemde antwoordde met eene korte maar krachtige redevoering (waarvan wij reeds met een woord hebben melding gemaakt). Sir Robert Peel stond op en zeide:

»Mijne Heeren! het is niet zonder eene diepe ontroering dat ik antwoord op den feestdronk, die mij zoo even is toegebragt, en dat ik u mijnen dank zeg voor de hartelijkheid waarmede gij mij hebt ontvangen. Gij begrijpt mijne ontroering, Mijne Heeren, wanneer gij bedenkt dat nog slechts een jaar geleden, mijn vader, uw hoogvereerde vertegenwoordiger, en zulks gedurende vele jaren, het schoonste sieraad der staatslieden van zijnen tijd, hier op deze zelfde plaats zitting had, omringd door hen die hij zijne vrienden plag te noemen. »Ik, die zijnen naam geërfd heb, zal er ook naar streven, het vertrouwen te beërven en de achting zoo te regt verleend aan een zoo eervol karakter; maar hoe vele pogingen zal ik niet hebben aan te wenden om mij daartoe waardig te maken? ik, wien de Voorzienigheid, die altijd wijs is in hare raadsbesluiten, zoo op eenmaal van de diplomatieke op de parlementaire loopbaan heeft overgeplaatst en hoeveel zaken zal ik niet nog hebben aan te leeren?

»Binnen eenige dagen zal ik in het Parlement zitting nemen; van de aanstaande zitting af, zal mijne parlementaire loopbaan dagteekenen. Voorwaar een belangrijk tijdstip mijns levens, en ik kan u verzekeren, dat ik al het gewigt daarvan volkomen besef. Tot dusverre heb ik nog geenerlei staatkundige geloofsbelijdenis afgelegd, en heb ik nog geenerlei belofte gedaan, omdat gij die niet vergdet van den zoon van een man, aan wien gij zoo innig verknocht waart. Ik neem deze gelegenheid te baat om U, mijne committenten, voor deze kiesche beleefdheid te bedanken. Zulk eene handelwijze legt mij den gebiedenden pligt op om mij gedurig aan uwe belangen te wijden. Heden, Mijne Heeren, zal ik u met de meeste gulhartigheid zeggen, dat ik in het Parlement, even als daarbuiten, zijn zal een getrouw onderdaan der kroon, en even getrouw Protestant en belijder der Anglikaansche leer (*Toejuiching*), en in het staatkundige een vrijzinnig behoudsman. Moge ik alzoo die achting en dat vertrouwen mij waardig maken en verwerven, waarnaar ik haak en waarop ik trots zal zijn, zoo zij mij persoonlijk ten deel vallen, mij tevens al gelukkig rekenende, dat ik niet geheel en al onnuttig ben geweest voor mijn vaderland.

»Ik zal met naauwgezetheid de staatkundige kwestien bestuderen en zulks, ik erken het, met eene strekking, aangewezen door een vrijzinnigen geest, maar tevens met een vast bepaald voornemen om al wat de wijsheid onzer voorouders en de verstandige voorlichting der hedendaagsche staatslieden ons nagelaten en gewaarborgd hebben als een heilig pand te bewaren, in zoo verre namelijk als die instellingen bestaanbaar zijn met de belangen en de tegenwoordige en duurzame welvaart der maatschappij.

»En, Mijne Heeren, vergun mij hier de natuurlijke afscheiding te maken tusschen de kalme, en gemoedelijk koele uitdrukking der openbare meening, en de woeste opbruising van het volks-vooroordeel, dat zich somtijds den naam van openbare meening geeft; met de eerstgenoemde zal ik steeds pogen eensgezind te blijven, maar tegen het laatstgenoemde zal ik steeds op mijne hoede zijn (*Toejuiching*).

»Ik zal mijne loopbaan aanvangen als een vriend aan vooruitgang; maar van dien vooruitgang, welks grondslag berust op de nijverheid en op het gezond verstand der maatschappij; van dien vooruitgang, die, alle klassen der maatschappij in éen gemeenschappelijken band van wederkeerige belangen vereenigende, den trapswijzen voortgang in de wetenschap van het maatschappelijk en staatkundig beheer, in verband met de ontwikkeling der denkbeelden en den aanwas van zedelijke en politieke voordeelen, aanmoedigt in plaats van dien te verlammen. Wat de bezuinigingen in het financieel beheer betreft, ik wil er geen die eenigzins kunnen schaden aan de kracht der regering; maar wij moeten altoos genegen zijn om alle mogelijke opofferingen te doen ten voordeele van het algemeen welzijn.

»Wat de godsdienstige kwestie aanbelangt, die op dit oogenblik Engeland in beweging zet, ik zal daaroven niet thans reeds een ligtzinnig oordeel vellen, dat ik mij naderhand, na de zaak grondig onderzocht te hebben, welligt zou kunnen berouwen. Maar ik geloof, dat de hooge waardigheidbekleeders onzer Kerk aan de geestelijke belangen, die hun zijn toevertrouwd, meer waakzaamheid en aandacht behoorden te besteden, en ik wenschte wel dat zij de eerste waren om ons den weg te wijzen, dien wij te volgen hebben om vrees en twijfel in godsdienstige aangelegenheden te ontwapenen. (*Toejuichingen.*)

»Het zal voor mij eene groote vreugde zijn, Mijne Heeren! wanneer ik, na mijnen arbeid in het Parlement, hier in uw midden kan komen uitrusten; te gelukkig zoo gij mij alsdan uwe tevredenheid betuigt dat ik, te midden van het verschil der meeningen en den strijd der partijen, met een juist oordeel den zekersten weg gekozen heb, om weder in deze veilige toevlugtshaven binnen te komen." (*Toejuichingen.*)

Men schrijft ons uit Roelofarendsveen het volgende:

»Den 1 dezer werd in onze gemeente plegtig de gedenkdag gevierd van den 30 Januarij 1776, waarop een noodlottig toeval evenwel het heilzaam gevolg had, dat het een einde maakte aan de ongelukkige scheuring, welke onze gemeente meer dan eene halve eeuw had verdeeld; sedert 1726 was deze bloeijende statie door de Jansenisten ingenomen. Hierdoor geraakten de zaken der Katholijken in een deerniswaardigen toestand; van kerk en pastorij beroofd, waren zij genoodzaakt op naburige plaatsen de R. K. Godsdienst bij te wonen en van de omliggende Pastoors de H. H. Sakramenten te ontvangen. Ongeveer 50 jaren lang bleef de ellendige staat van zaken zoo voortduren, tot op gemelden dag plotselijk een brand in het woonhuis des Jansenisten Pastoors ontstond, waardoor het, met alles wat er zich in bevond, waaronder ook de archieven der kerk, vernield en eene prooi der vlammen werd, waarin ook de Pastoor jammerlijk omkwam.

»Sedert dien tijd is de gemeente weder tot de Katholijken overgegaan, en het is de herinnering daaraan, die den eersten dezer werd gevierd door het opdragen eener plegtige Hoogmis, gecelebreerd door den verdienstvollen en ijverigen Herder der gemeente, den WelEerw. Heer J. M. van der Stoot, geadsisteerd door een viertal andere geestelijken. Des avonds werd door den Hoogw. Heer E. S. van der Haagen, Aartspriester, de godvruchtige oefening van den Kruisweg ingesteld, bij welke gelegenheid zijn Hoog Eerw. de gemeente in hartelijke bewoordingen toesprak. De godsvrucht, waarvan de geloovigen op dien dag blijk gaven, was buitengemeen stichtend. Alles liep, ondanks den grooten toevloed van belangstellenden uit omliggende gemeenten, in de beste orde af."

Men schrijft ons uit Zeddam, dd. 4 Februarij:

»Voor eenigen dagen had er in deze gemeente een voorval plaats, zoo als er misschien weinige in de geschiedenis staan opgeteekend. Een man van gevorderden leeftijd, ongesteld geworden zijnde, zond zijne dochter naar een der geneesheeren van een naburig plaatsje, ten einde dezen over zijne ziekte te gaan raadplegen. De geneesheer, den toestand van den zieke uit het verhaal van het meisje vernomen hebbende, belast haar haren vader met de laatste H. H. Sacramenten te doen voorzien. Het meisje brengt deze tijding aan haren zieken vader over, waarop deze zich den volgenden morgen ter kerk heeft begeven en zich daar heeft laten bedienen."

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

»Wij werden heden in de gelegenheid gesteld een kunststuk te zien, door een onzer stadgenooten vervaardigd en bestemd voor de wereld-tentoonstelling te Londen, alwaar het voorzeker die bewondering zal wekken, welke reeds hier door verscheidene kunstenaars en liefhebbers van zeldzaamheden er over is aan den dag gelegd. Het voorwerp, wat wij bedoelen, is een borduurwerk op wit gros de naples, met menschenhaar, en voorstellende een tafereel uit Miltons jeugd. Men weet niet wat meer te prijzen en te bewonderen, of het geduld van den vervaardiger, den heer F. H. Otto, kapper in de Warmoesstraat alhier, of de voortreffelijke uitvoering, zoo van de drie beelden zelve, als van hunne kleeding en vooral van de, wij zouden bijna zeggen, natuurlijke uitdrukking hunner gelaatstrekken. Al de schakeringen — en er zijn vele — zijn, met de meeste naauwkeurigheid in acht genomen, en niets anders is gebezigd dan menschenhaar van verschillende kleur en eene naald. Het zal dan ook niet vreemd schijnen dat een voornaam kunstliefhebber onzer stad den hoogst verdienstelijken vervaardiger *f* 1000 heeft aangeboden, om in het bezit van het zeldzame voorwerp te geraken.

»Wij kunnen hierbij voegen dat de heer Otto het kunststuk met alle voorkomendheid aan de belangstellenden laat zien; die dan tevens den heer Billroth, mede onze stadgenoot, lof kunnen brengen voor de eigenaardige en voorzeker niet alledaagsche lijst, waarin het borduursel is gevat, en welke lijst door dien heer is vervaardigd."

De stand van het water in het Haarlemmer-meer op 31 December ll. was op 2,89 el beneden Amst. peil opgegeven; bij het einde van Januarij was die stand 2,85 el beneden dat peil, dat is dus 4 duim hooger. Deze ongunstige uitkomst, bij eene voordeelige weergesteldheid, is het gevolg van den korten werkingtijd der machines. Bij den Cruquius had het bekende ongeluk plaats op den 14den der maand; bij zeer geregelde werking stond er plotseling eene buitengewone vermeerdering

van stoom in den cilinder, waarvan de oorzaak onzeker is, doch welke te weeg bragt, dat de groote gewigtbak stiet tegen de boven keerkussens, zoo hevig, dat de beide geleiders zijn bezweken, en de machine sinds dien tijd buiten dienst is gesteld; het onheil is echter veel minder groot dan het had kunnen zijn, en is met weinig kosten te herstellen. Het stoomtuig de Lynden heeft eerst in den namiddag van den 28sten de wer king weder met zes pompen kunnen hervatten, zoo lang hebben de herstellingen aan de onder-pompzuigers, waartoe de put heeft moeten worden drooggemaakt, aangehouden. De Leeghwater alleen heeft dus voortdurend dienst kunnen doen, maar heeft om de hoogen boezemstand een vierden van den tijd moeten stilstaan.

's GRAVENHAGE, 5 Febr. Het heeft H. M. de Koningin behaagd, aan de Vrouwen-Vereeniging voor Moederlijke Weldadigheid te Arnhem, eene aanzienlijke bijdrage in geld te doen toekomen.

— Uit New-York meldt men, dat de heer Auguste Davezac, gewezen zaakgelastigde der Vereenigde-Staten van Amerika bij ons Hof, op den 8 Januarij aldaar in goeden welstand is aangekomen.

— 6 Febr. Uit de heden plaats gehad hebbende stemming over een lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland is gebleken, dat Mr. *D. Leon* de meeste (279) stemmen op zich vereenigd had, en is deze heer alzoo tot Lid der Staten verkozen. De volstrekte meerderheid was 229.

NIJMEGEN, 4 Februarij Heden is voor de arrondissements-regtbank alhier behandeld de actie van de HH. C. de Bruijn en Zoonen, te Amsterdam, tegen de stad Nijmegen, tot schadevergoeding wegens de weigering om de stads straten te laten openen tot het leggen der pijpen, dienende ter exploitatie der concessie, verleend door Z. M. aan de Heeren de Bruijn, om alhier op te rigten eene fabrijk van pijp-gas. Met belangstelling ziet men de regterlijke uitspraak te gemoet. — Te beoordeelen naar de gevoerde pleidooijen zal hier de vraag moeten beslist worden of stads straten zijn het bepaald eigendom der stad, in dien zin, dat zij daarover kan beschikken als haar bepaald eigendom, even als over andere zaken aan de stad in eigendom toebehoorende. — De conclusien van het openbaar ministerie zijn bepaald op 25 Febr. e. k. *(Nijm. Ct.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 Feb. Heden is in de zitting der Wetgevende Vergadering geheel onverwacht een einde gekomen aan de zaak betreffende den heer Mauguin. Na eene korte inleiding over het noodzakelijke, dat de onafhankelijkheid van de leden der Vergadering gewaarborgd zij, haalde de heer Anthony Thouret namelijk zeer bedaard een stuk beschreven papier uit zijne portefeuille en las het voor. Het was niets minder dan eene verklaring van den heer Chéron, den schuldeischer van de heer Mauguin, dat hij van alle vervolging afzag.

Deze mededeeling verwekte eene zeer groote verbazing, zoodat er hier en daar zelfs twijfel ontstond over de echtheid van het stuk, hetwelk, ingevolge een gedaan voorstel, naar de commissie verzonden werd; het verslag dier commissie werd aanstonds uitgebragt; het concludeerde tot de orde van den dag.

Men wil thans weten dat de heer Cheron niet uit eigen beweging vervolgingen tegen den heer Mauguin heeft ingesteld, maar dat deze daartoe is aangedreven door bekende staatkundige lieden.

Nog heeft in deze zitting zekere socialist Joset het woord gevoerd over de afschaffing der octrooijen. Hem werd echter weinig aandacht verleend.

— Van den kans, die de dotatie-wet heeft om aangenomen te worden, laat zich nog niets bepalen. Morgen zal, gelijk men weet, in de bureaux het onderzoek aanvangen, en tevens de commissie van rapporteurs benoemd worden. Ook zal morgen in de bureaux beraadslaagd worden over de aangevraagde vervolgingen tegen den prins de la Moskowa.

— De nieuwe ministers, zijn zeer ontevreden, dat de President der Republiek hen te veel beschouwt als leden van een kabinet van overgang, en dat hij hen nimmer in den raad vereenigt. De heer de Roger moet zich zelfs in hevige bewoordingen daarover hebben uitgelaten.

— Men verzekert, dat onlangs een Engelsch consul te Algiers officieel in functie is getreden. Zoo als men weet, had de Engelsche regering tot dus verre geweigerd een consul voor Algiers te benoemen.

— De *Ami de la Religion* berigt dat Z. Em. den Kardinaal Fornari heden Parijs verlaat en naar Rome terugkeert. De katholiciteit van Frankrijk is aan de ijverige bemoeijingen van dien bekwamen Kerkvoogd veel verschuldigd. Z. Em. zal op zijne reis den Kardinaal du Pont te Bourges, Mgr. de Dreux-Brezé te Moulins, den Kardinaal de Bonald te Lyon, en de beroemde ballingen Mgrs Franzoni en Marilley bezoeken. Van daar begeeft Z. Em. zich over Valencia en Nice naar Rome, ten einde het consistorie bij te wonen, dat aldaar tegen het einde van Februarij zal gehouden worden, en bij welke gelegenheid Z. Em. den kardinaalshoed uit handen des H. Vaders zal ontvangen.

— Er zijn aan de prefecture van politie meer dan 5000 petitien ingekomen van personen die bij de eerdaags op te rigten nachtwacht wenschen geplaatst te zijn. Al deze plaatsen zijn vergund aan oud-militairen wier gedrag onbesproken is. De nachtwachts zullen nagenoeg gekleed zijn als de pompiers; zij zullen een helm dragen, en eene bruine jas met roode uitmonstering. Zij zullen de uren van den nacht niet aangeven door eenig geroep noch geraas, maar in geval dat zij adsistentie behoeven, zullen zij een schel fluitje laten hooren. De nachtwacht zal worden opgerigt in de steden van den eersten rang als Lyon, Bordeaux, Toulouse, Marseille, Straatsburg, enz.

— Alhier overleed tot groot verlies voor de letteren en wetenschappen de heer Charles Coquerel, de broeder van den predikant Coquerel, lid der Wetgevende Vergadering. De heer Charles Coquerel bezat eene uitgebreide kennis; hij redigeerde langen tijd met veel takt de verslagen van de zittingen der Akademie in de oude *Courrier Français*. De geleerden Gay Lussac, Letronne Humboldt en Arago behoorden tot den kring zijner vrienden.

— Te Bienne in Zwitserland hebben eenige arrestatiën plaats gehad.

MADRID, 29 Jan. Er worden gedurig kabinetsraden gehouden, doch er lekt over het daarin verhandelde niets uit.

— De *Nacion* spreekt alweder van eene kabinets verandering. Thans zou graaf Mirasol, minister van oorlog, zijne demissie geven, omdat hij zich met zijne collega's niet kon verstaan.

De heer Mazarredo, onlangs benoemd tot kapitein-generaal van Andalusie, heeft zijn ontslag ingediend.

— Men schrijft uit Lissabon dd. 22 Januarij. De regering heeft den maatregel genomen, om het vreemde goud te versmelten en te hermunten tot inlandsch goud. Dit heeft de gemoederen alhier een weinig gerust gesteld en de regering schijnt zich daardoor met de openbare meening verzoend te hebben, die hevig tegen haar vooringenomen was, ter zake eener discussie in de Kamer der Afgevaardigden, over eene gemotiveerde orde van den dag, strekkende om een votum van wantrouwen jegens het kabinet uit te brengen, en daarbij te kennen te geven, dat het met te veel overijling te werk was gegaan door de benoeming eener commissie belast met het onderzoeken en bepalen der betrekkelijke waarde van het goud en zilver.

De alhier heerschende schrik was gedurende eenige dagen zoo groot, dat men bijna niet wist waaraan de meeste waarde te hechten, aan het goud of aan het koper. De souvereinen zijn omgezet met 5 pCt. verlies, terwijl ook de banknooten weinig vertrouwen genoten, daar de bank weigerde die op te wisselen, anders dan in gouden specie.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Febr. Heden had de opening van het Parlement plaats. Bij menschen geheugen was de zaamgevloeide menigte nooit zoo talrijk, noch zoo digt opeen gepakt in de straten, waar de optogt moest passeren, en bij elken stap werd het kanongebulder met een luid hoera! begroet. H. M. was vergezeld van Prins Albert en de grootofficieren der Kroon; reeds toen zij de zaal van het Huis der Lords binnentrad, waren alle tribunes en gereserveerde plaatsen bezet door de echtgenooten der Lords in prachtig toilet.

De aanspraak van H. M. was zeer eenvoudig en kort. Betreffende de buitenlandsche aangelegenheden besprak de troonrede met voldoening de onderhandelingen tusschen den Duitschen Bond en de Deensche regering gevoerd over een aanstaand traktaat. H. M. gaf de hoop te kennen dat de zaken van Duitschland met gemeenschappelijk overleg zullen geregeld worden in dier voege, dat daardoor de kracht van den Bond en tevens de onafhankelijkheid der Staten gewaarborgd worden. De regering van Brazilie had nieuwe krachtige maatregelen genomen tot afschaffing van den schandelijken slavenhandel.

H. M. roemt den gunstigen toestand van den handel en de fabrieken van het Vereenigd Koningrijk, waardoor arbeid is verschaft geworden aan alle arbeidzame klassen. H. M. betreurt daarentegen de moeijelijkheden, die de belangrijke klasse der grondeigenaars en pachters ondervinden.

Daarna komt de grootste en ook belangrijkste paragraaf, namelijk die betreffende de katholijke hierarchie, *(Wij hebben deze woordelijk medegedeeld onder de binnenlandsche berigten.)*

Ten slotte belooft H. M. eene hervormingswet op het beleid der justitie bij de verschillende regtbanken en Hooge Geregtshoven des rijks; alsmede eene wet houdende de invoering der registratie.

— Lord Stanley heeft gisteren avond een groot diner gegeven aan de leden der oppositie in het Huis der Lords.

— Het comité van Spaansche fondsenhouders aan de beurs te Londen heeft een brief ontvangen van zijn vertegenwoordiger te Madrid, den heer Weisweiler, het berigt gevende, dat de minister van financien van H. M. de Koningin van Spanje hem eene spoedige regeling der schuld beloofd heeft; doch hij had hem onkundig gelaten van de aan de Kamer voor te stellen maatregelen, ten einde alle voorloopige beurs-speculatie te vermijden.

— De *Globe* bevat een brief, gedagteekend 11 Januarij, waarbij Charles Pearson, oud-lid van het parlement, den Kardinaal Wiseman berigt, dat hij voornemens is hem voor het hof de *Queen's Bench* te dagvaarden, ter zake van het schenden der wet door het openbaar maken van zijn manifest en van de pausselijke Breve, zonder de toestemming der Koningin. De heer Pearson verzekert, dat alle vervolgingen zullen geschieden met de grootste kieschheid, zonder dat de Kardinaal in iets het minst bemoeijelijkt zal worden, en eenvoudig met het doel om eene beslissende uitspraak van de regterlijke magt in deze zaak te kunnen verkrijgen.

— Volgens de jongste berigten uit New-York is het tusschen die stad en Londen varende paketschip Toronto aan den ingang der golf van Mexico vergaan. Een ander vaartuig heeft alleen de passagiers kunnen redden; het verlies wordt op 30,000 £ berekend.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 5 Jan. In Luxemburg zou de Kamer den 4 dezer bijeenkomen. Men wil daar weten, dat de regering willens is dezelve te ontbinden, en, daar zij buitendien in Mei voor de helft hernieuwd zou moeten worden, eene geheel nieuwe Kamer te doen kiezen.

— Mag men sommige berigten gelooven, dan wil men door de volgende combinatie de zwarigheden uit den weg ruimen, die zich tegen eene algemeene Oostenrijksch-Duitsche tol-en handelsvereeniging verheffen. Men wil namelijk *drie groepen* vormen, bestaande uit Oostenrijk met 36 millioen, het vroegere tol-verbond met 32 millioen, en voorts de Noord-Duitsche staten en Hanzesteden, zoodat de handels politiek geene bondgenootschappelijke aangelegenheid zal worden. Elke dezer drie groepen zal een onafhankelijk geheel vormen. Een congres van 9 stemmen, waarbij iedere groep drie stemmen uitbrengt, zal jaarlijks bijeenkomen om de nationale handels-politiek en scheepvaart enz. te regelen. Elk dezer groepen zal [illegible], alsmede beschikken over de opbrengst harer tollen.

— Men vervaardigt te Weenen een album voor koningin Victoria, waarin niet alleen de verschillende nationale kleederdragten, in de Oostenrijksche monarchie in zwang, maar ook de voornaamste nationale melodien, zullen voorkomen.

BERLIJN, 4 Februarij. In hare zitting van gisteren heeft de Tweede Kamer het ontwerp van wet, betreffende de verantwoordelijkheid der minister, met 182 tegen 105 stemmen verworpen.

— De demobilisatie van het leger is thans geheel voltooid.

— Het ontwerp van straf-wetboek wordt in de afdeelingen der Tweede Kamer onderzocht. Men verzekert dat dit ontwerp, niet dan met belangrijke wijzigingen zal worden aangenomen.

WEENEN, 2 Februarij. De ministers van justitie, v. Krauss is dikwijls 15 a 16 uren lang in zijn bureau. Men ziet eerlang verscheidene maatregelen van zijn departement te gemoet.

— Eene telegrafische depêche uit Venetie van 1 Februarij meldt, dat het met den graaf de Chambord beter gaat; zijne ongesteldheid had niet veel te beduiden.

ITALIE.

De *Giorna di Roma* berigt, dat Z. H. Mgr. Dominico Consolini benoemd heeft tot vice-president van den Staatsraad.

Volgens een berigt uit Turijn aan de *Patrie* van Parijs, had in eerstgemelde stad den 31 Januarij eene belangrijke opschudding plaats gehad ten gevolge van eenige valsche geruchten door een der roode bladen verspreid: te Parijs, zoo heette het, was eene revolutie uitgebarsten, de President was te Vincennes gevangen gezet, en de gen. Cavaignac was met eene roode dictatuur belast. Naar Toulon was een bevel uitgevaardigd om den Paus te Rome in hechtenis te nemen.....

BELGIE.

BRUSSEL, 5 Februarij. Heden heeft de Kamer van Vertegenwoordigers de beraadslaging voortgezet over het ontwerp tot herziening van het hypothecaire stelsel.

— Het gerucht wil dat gen. Trumper tot minister van oorlog zal worden benoemd.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 5 Februarij.

BEVALLEN (4 Febr.). H. J. Nieuwenkamp, geb. Wilbrink, Z. - C. Swaab, geb. Hertz, Z. - O. F. Louwerens, geb. Jantzen, D. — (5 Febr.): M. G. Lindner, geb. Boots, D.

OVERLEDEN (31 Jan.): H. Deegen, 49 j. — (1 Febr.): J. Nusteeg, wed. Groote Woortman, 73 j. — (2 Febr.): A. E. Geerling. - C. J. Haije, 25 j. - M. E. Wedemeijer, wed. Ort, 62 j. - G. Poll, wed. D. Nuyten. - J. H. Premmel, 4 j. - E. Haboldt, wed. Brandts, 51 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		5 FEBR. 4½ u. gebl.	6 FEBR. 4½ u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch à	2½ pCt.	57 15/16	57 13/16	57 15/16	57⅞
Dito Dito	3 »	67⅞	67⅞		
Dito Dito	4 »	89¼	89¼	89⅞	89¼
Dito Obligatien O. I.	4 »	88½	88½	88⅝	
Amortis. Syndic.	3½ »	89½	89¾		
Handel-Maatschappij	4½ »	109½	109⅛		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »				
Aand. Holl. S. M.	» »				
Obligatien	» »				
BELGIE, Obligatien 1844	» »				
Cert. bij de Belg. Bank.	2½ »				
Dito bij Rotsch en Volksv	» »	47⅝	47½	47 9/16	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	54⅜	54⅜		
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5 »	12½	12 7/16	12½	12 7/16
Dito Dito » 510	» »	12¾	12 11/16	12 13/16	12 11/16
Dito Onbep. Stukken	» »	12 7/16			
Dito	3 »	39⅜	39½		
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	33 15/16	33¾	33⅞	33¾
Coup. *Ardoins*	» »	8½	8⅛	8 1/16	
Passive	»	4			
Fransche Uitgest	»	4¼	4¼		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4	»	36 1/16	35 13/16	36	35⅞
Dito Dito	» »	35¾	35 7/16	35 11/16	35½
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	105⅝	105¼		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	104½	104½		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	94⅞	94⅞		
Dito	4½ »	95⅝	95⅝		
Dito bij *Hope*	4 »	87¾	87¾		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	86¾	86¾		
Dito bij d. 5de Serie	4 »	86⅝			
Cert. te Hamburg	5 »				
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Cert. van dito	» »	65⅛	65⅛		
POLEN, Aand. à fl. 500	» »		144¼		
Dito met Lot. » 300	»				
AMERIKA, Bank-Actiën	»		2 13/16		
PRUISSEN, Aand met Lot. R. 50	f				
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	73 7/16	72¾	73⅜	
Dito	2½ »	38⅝	38⅝		
Dito Nieuwe	2½ »	39 11/16	39¼	39⅞	
Dito Nieuwe	5 »	81	80½	81½	80⅝
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	» »				
Dito	4 »	64	64¼		
Aand. met Loting fl. 500	f				
Nieuwe dito » 250	»	282	282		
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	90½	90½		
Dito Leening 1843	5 »	88⅛			
Dito £ 200	»				
PERU	»		78½	78¾	78½
MEXICO	5 »	35	34⅝	34¾	
VENEZUELA 6 pCt. nu	4 »	31¼	31⅛	31¼	
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½ »	17 13/16	3 3/16		
ECUADOR	»	3 3/16			
Grieken onb.	f				

Peru uitg. 35½, 36⅛, 35½; Denem. 98⅞; Polen 4 pCt. 75½.

Van Binnenl. fondsen waren 4 pCts. iets williger, de andere soorten prijshoudend. Van Buitenl. fondsen was de handel in Metall. zeer uitgebreid en bleven na eene neiging tot vooruitgang over het geheel nog lager dan gisteren. De overige soorten nagenoeg alle op hunnen vorige koersen, behalve Portugeesche Peruanen en Mexicanen, welke meer aangeboden en lager waren.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pc.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 56⅛		Livorno	2/m.	f 38½
„	zigt	„ 56 7/16		Napels	„	„ 84¾
Bordeaux	2/m.	„ 55¾		Petersburg	„	„ 1,83
„	½/m.	„ 56		Weenen	6/w.	„ 27½
Madrid	3/m.	„ 242,—		Augsburg	„	„ 35¼
Cadix	„	„ 243,—		Frankfort	„	„ 100,—
Seville	„	„ 240,—		Hamburg	2/m.	„ 35¼
Bilbao	„	„ 241,—		„	zigt	„ 35½
Lissabon	„	„ 41½		Londen	2/m.	„ 11,70
Porto	„	„ 41½		„	zigt	„ 11,77½
Genua	2/m.	„ 46		Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 5 Febr. Belg. leen. 2½ pc. 50⅛; 5 pc. 98; 1840, 5 pc. 99½; Spanje Ard. 5 pc. 12¼; Binnenl. 3 pc. 33⅞; Coupons —; Rom. Leening 76⅛.

PARIJS, 4 Febr. Fransche 3 pc. 58 10; 4 pc. —,—; 5 pc. 96,75; 5 pc. N. 96,75; Schatk. 3,25; Bank-Actien 2250,—; Belg. 1840, 5 pc. 101; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. 98,50; Spanje, Buitenl. 3 pc. 33¼; Binnenl. 3 pc. 33⅝; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 985,—; 1849 —,—; Haïti —; Portugal 5 pc. —; Rom. Leening 77.

MADRID, 29 Jan. Spanje 3 pc. 34⅝; 5 pc. 13⅞; Uitg. Schuld 4; Coupons 7½.

LONDEN, 4 Febr. Cons. kont. — a —; op tijd 96½ a 96⅝; Braz. 91 a 9⁴; 1829/39 88 a 90; 1843 — a —; Den. 3 pc. 77 a 80; N. L. 5 pc. 102 a 103; Ecuador 3½ a 3¾; Gren. 17¼ a 17¾; Uitgest. 3⅞ a 4; Mexico 33½ a 33¾; Peru 4 pc. 80½ a 81; Uitgest. 36 a 36½; Portugal 5 pc. 85 a 87; 4 pc. 33¼ a 33¾; 3 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 113 a 114; (N.) 4½ pc. 97⅜ a 97⅝; Spanje 5 pc. 18¼ a 18¾; 3 pc. 38⅛ a 38¼; Coupons — a —; Passive 3¾ a 4; Holl. 2½ pc. 58¾ a 58⅞; 4 pc. 91 a 91½; Venez. 30 a 31; Uitgest. 11 a 11¼.

WEENEN, 3 Febr. Met. 2½ pc. —; 4 pc. —; 4½ pc. 84⅝; 5 pc. 96⅛; Bank-Actien 1158; Lot. fl. 500, —; id. fl. 300, —.

BERLIJN, 4 Febr. Schuldbr. 3½ pc. 84¾; Loten 127¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 91; Pools. 4 pc. 79; Loten fl. 200 94; id. fl. 300 141¾; id. fl. 500 81¼.

HAMBURG, 4 Febr. Rusl. Eng. Leen. 105; Stiegl. 4 pc. 86½; Spanje, Ard. 5 pc. 11½; Binnenl. 3 pc. 31⅞.

FRANKFORT, 4 Febr. Met. 5 pc. 74⅛; 4 pc. 57⅞; 2½ pc. 38⅞; Bank-Actien 1176; Darmst. Loten fl. 50 74⅛; id. fl. 25 28¼; Badensche Loten fl. 50 —; id. fl. 35, 32⅞; Nassausche —; Holl. 2½ pc. 57; Werk. Sch. 4 pc. 88¼; Sijndic. 3½ pc. 89.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 6 Februarij.

De heden te Rotterdam geveilde Thee is als volgt betaald: 600/4 Congo van 81 tot 83 cs.; 137/12 Congo Souchon tot 95 cs.

ROTTERDAM, 5 Febr. De heden geveilde 24/1, 2/3 booten en 1 vat beschadigde nieuwe Zantische Krenten zijn verkocht tot f 13 a 14¾.

Heden zijn verkocht 19 vat. Virginie Tabak ex John Fehrman.

De heden alhier gehoudene veiling is afgeloopen als volgt:

55 kisten Manilla INDIGO.

Sort. 1*.	3 kn.,	taxat. 340	à 350 c.	1 k.	verk. à c.	325 à —
„ 1	2 „	„ 330	„ 340	„ 2 „	„ „	305 „ 335
„ 2	15 „	„ 315	„ 350	„ 5 „	„ „	290 „ 320
„ 3	16 „	„ 300	„ 320	„ 2 „	„ „	255 „ 265
„ 4	2 „	„ 310	„ —	„ — „	„ „	— „ —
„ 5	9 „	„ 310	„ 330	„ 1 „	„ „	270 „ —
„ 6	1 „	„ 350	„ —	„ 1 „	„ „	320 „ —
„ 7	2 „	„ 300	„ —	„ — „	„ „	— „ —
„ 8	5 „	„ 270	„ 320	„ — „	„ „	— „ —

7 kist.	Indigo Stof	— kist.	verk. a cts.	— „ —
1 kist	Bombay Indigo	— kist	„ à „	— „ —
33 bal.	Galnoten	12 bal.	„ a f	60 „ —
32 „	Gele Bessen	— „	„ a „	— „ —
3 vat.	Engelsche Lijm	1 vat	„ a „	22½ „ —
5 „	Cudbear	1 „	„ a „	10 „ —
14 „	Senegaalsche Gom	— „	„ a „	— „ —
12 kist.	Oost-Indische „	6 kist.	„ a „	24¼ „ —
44 „	Gom d'Amar	44 „	„ a „	19 „ 20½
35 „	Orange Schellac.	35 „	„ à „	31 „ 32
7 „	Leverkleur	7 „	„ a „	27 „ 27½
25 ton	Geelhout	— ton	„ a „	— „ —

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 5 Febr. Gerst 131/2 ℔ Koers. f 135 6/w., 128/2 ℔ dito f 132 6/w. — Moutwijn f 10,12½; Jenever f 13,75; Amst. Proef f 15, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

GRONINGEN, 4 Febr. Tarwe. 120, 127 ℔ n. Ommel. Roode f 5,85 a 6,80; 120, 127 ℔ n. Oldamm. dito f 5,60 a f 6,60; 116, 123 ℔ n. Ommel. Witte f 6,60 a 6,65. — Rogge 120, 123 ℔ n. jar. en Pruiss. f 5,30 a 5,70; 113, 116 ℔ n. Ommel. f 4,50 a 4,80. — Boekweit. 113, 116 ℔ grijze Zand f 5,60 a 5,90; 107, 110 ℔ Veen f 4,80 a 5,10; 113 ℔ jar. Veen f 5. — Garst. 96, 103 ℔ Winter f 3,70 a f 4,30; 96, 103 ℔ Zomer f 3,45 a f 4; 107, 110 ℔ Knobbe f 4 a 4,30. — Haver 78, 85 ℔ Dikke Brouw f 2,75 a 3,10; 78, 82 ℔ fijne Friesche f 2,85 a 3; 65, 72 ℔ Witte Voer f 2,20 a 2,55; 68, 75 ℔ Zwarte Voer f 2,25 a 2,55. — Paardenboonen f 4,75 a 5,20. — Koolzaad f 10,50; knap Oostvriesch f 10,20; mindere en afwijkende soorten f 9,25 tot f 9,75. — Zomerzaad f 6,75 a 7,75 en Geel Mosterdzaad f 7 a f 9. — Gort. Grove f 6,50 a 90; Puik f 7,40 a 80 en Parel per 100 Ned. ℔ f 9 a 12. — Raapolie f 31. — Raapkoeken f 68.

Men leest in de *Precurseur Journal d'Anvers* van 5 Febr het volgende:

BESCHRIJVING DER KOFFIJ, in veiling bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij, van 13 Maart e. k.

N°. 1.	3140	Balen	bruin.
„ 2.	3600	„	ligt geel.
„ 3.	3890	„	geel.
„ 4.	8700	„	geelachtig.
„ 5.	2100	„	bleek geelachtig.
„ 6.	3000	„	blaauw.
„ 7.	9050	„	blaauwachtig.
„ 8.	2400	„	goed groen.
„ 6.	3100	„	groen.
„ 10.	1600	„	fijn groen.
„ 11.	3400	„	groen Demerary-aard.
„ 12.	1040	„	groenachtig Demerary-aard.
„ 13.	1160	„	groenachtig.
„ 14.	15000	„	blank.
„ 15.	7500	„	bleek.
„ 16.	37000	„	oud groenachtig.
„ 17/20.			

ANTWERPEN, 5 Febr. SUIKER. *Geraffineerd.* Er wordt gesproken van 25 a 30.000 kil. brooden in papier.

LONDEN, 5 Febr. SUIKER. Voor W. I. soorten zijn volle prijzen betaald, maar de omzet heeft zich bepaald tot 420 vaten en tiersjes, waarvan 168 v. 17 t. Barbadoes tot 41 a 44 s.; voor middel a fijn blond Mauritius bragt in veiling vorige prijzen op. Van 5570 z. is het grootst gedeelte verkocht tot 37 s. a 43 s. voor gemeen middel a fijn blond, 33 s. a 36 s. 6 d. voor bruin, en 30 a 32 s. voor gemeen.

PEPER. Er is een partijtje Malabar gedaan tot 3¼ d. dat is tot volle prijzen.

NEW-YORK, 22 Jan. KATOEN. Na het vertrek van de St. Baltic, is de markt weifelend gebleven door het niet aankomen der Atlantic. De houders toonden zich minder ferm en de markt sloot lusteloos bij het vertrek der Niagara; in enkele gevallen heeft men zelfs ⅛ c. lager aangenomen.

Men noteert:

	Georgia en Florida.	New-Orl. en Mobile.
Ordinary	12¾ a 13¼	13¼ a 13¾
Midd. a good midd.	13⅝ a 14	13¾ a 14½
Middling fair	14⅛ a 14¼	14⅛ a 14¾
Fair	14⅛ a —	15 a 15¼

Voorraad: 48,000 balen.

POTASCH. De aanvoer is zeer gering en de eischen van 1851 gaan vlug van de hand, tot ds. 5¼. Die van 1851 bedingen grif ds. 5⅝. De montreal, 1e kwal., is schaarsch en geldt ds. 6, andere soorten zijn in overvloed voorhanden; 2e. ds. 4½; 3e. ds. 3½. Paerlasch ds. 5⅝.

RIJST is door de schaarste gerezen tot 3⅜ a 3½ voor fair, en 3⅝ a ¾ voor goed a eerste; gewone kwaliteit is niet beneden 3 c. verkrijgbaar. De handel is levendig, zoowel voor uitvoer als consumptie; verleden week zijn gedaan 2000 t., deels op levering, deels aan speculanten. Sedert 1 Jan. zijn uitgevoerd 1444 tiersjes, meest naar Belgie en Frankrijk.

SCHEEPSTIJDINGEN.

CUXHAVEN 4 Februarx. Het schip Ida Gesina, Kapt. Brouwer, van Memel naar Amsterdam, alhier met schade binnengeloopen, is, na de reparatie volbragt te hebben, weder van de helling gelaten.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 5 Febr. H. A. Tekelenburg, Sara Alida Maria, Batavia. - A. P. Schoouhoven, Visscherij, Londen. - K. B. Tippema, Vriendschap, id. - L. S. Voogd, Vriendschap, id.

HELVOET, 5 Febr. J. Owen, One, Sunderland.

UITGEZEILD:

TEXEL, 5 Febr. J. Hayes, Lord John Russell, (s.) Londen. - R. H. Barnett, Augusta, Newcastle. De laatste is uit zee teruggekomen.

HELVOET, 5 Febr. R. Stranack, Rhine, (s.) Londen. - H. W. Saweijer, Emerald Isle, (s.) Hull.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. Tekelenburg, van Batavia in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben: Den 10 December op 31° 39′ Z.Br., 13° 57′ O.L., Samarang, kapt. Immink, van Batavia naar Rotterdam. — Den 16 December op 21° 49′ Z.Br., 0° 21′ W.L., Anna, kapt. Cramer, van Batavia naar Dordrecht. — Den 3 dezer bij Bevezier: Christina, kapt. Visser, van Amsterdam naar Havana — Den 4 dezer bij Folkstone: Admiraal Tromp, kapt. de Moes, van Amst. n. Batavia.

Den 3 dezer is door de Texelsche Loodsschipper J. A. Krijnen, op de hoogte van de Sinnels gepraaid, het schip Vrouw Geertje, kapt. Bakker, van Amsterdam n. Bordeaux.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Sara Alida Maria, Teekelenburg: 2,089 kr. Suiker, 2,362 b. Rijst, 3,870 b. Bindr.; B. Kooy Jzn.; 665 b. Rijst, W. I. M.; 705 sch. Tin, N. H. M.; 115 b. Cassia, Boissevain en Kooy.

SAMARANG, Cornelis Houtman, Smit qq: 2,100 Huiden, Graupré Molière en Comp.; 1,716 pic., 578 kranj., 100 m. Suiker, 1 k. Indigo, 6000 Huiden, 1,501 pic., 5 b. Koffij, 215 p., 1,265 b., 7 kleine kranj. Tabak, 20 b., 47 baaltjes Kaneel, 79 pik. Kurkuma, 1,075/2, 769, 4 k. Sigaren, 3 k. Gember, 228 pic. Cassia Fistola, 1 b. Pruim-Tabak, 7 ktjs. Regaal, 25 pic., 3,126 b. Bindrottingen, Order.

NANTES, Stad Stavoren, de Vries: 1 lading Boekweit, Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 6 Februarij in lading naar:

Keulen	L. de Ruiter, Cölln N°. 29.
„	W. Lintz, Herman.
Ludwighaven	A. Hartman, Ludwighaven N°. 6.
Manheim	J. Dorsenbach, Jacob.
Duisburg	H. Kamps, Vlijt en Hoop.
Dusseldorp Neus en *Urdingen*	C. Brugman, Niederrein N°. 3.
Mainz	W. Keller, Maintz N°. 1.
Frankfort en *Coblentz*	H. Scholten, Frankfort N°. 11.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Venlo en *Roermond*	F. Koppelaars, l'Hirondelle. (Beurt L. de Rijk en C°
Maastricht	P. Wecks, Stad Amsterdam.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	H. van Eyken Lz., de Vier Gebroeders Sluit 8 Febr.

Rijnhoogte — ARNHEM 5 Febr. 1 el 84 dm. KEULEN 5 „ 8 vt. 3 „

MENGELWERK.

Aan de Redaktie van *De Tijd*.

In de vooronderstelling, dat door u van het hiervolgend opstel kennis genomen zal worden met dezelfde belangstelling, die het bij mij wist op te wekken, ben ik zoo vrij het u toe te zenden, en stel u voor het, bij zoo kleine fragmenten als u voegzaam zal schijnen, door middel van uw geacht dagblad tot meer algemeene kennis onder onze landgenooten te brengen. Het kan toch wel niet anders dan aangenaam zijn voor alle Nederlanders, te ontwaren, hoe een Letterkundig Genootschap, op het innigst verwant aan de grijze Hoogeschool van Leuven, en onder presidium van den waardigen Hoogleeraar David, den weg der ontwikkeling en van verstandigen vooruitgang in de historische zoowel als litterarische wetenschap bewandelt. Uit het verslag der verhandelingen door de jeugdige leden van dat Genootschap in het afgeloopen Akademiejaar gedaan, zal men kunnen zien, hoe weinig men de wankelbare grondslagen eener *Université libre* als die van Brussel behoeft, om eene degelijke en eigenaardige vorming te ontvangen, in overeenstemming met de eischen van den tijd, en den stand der wetenschappen.

In heb de eer enz.

Zwolle, 4 Februarij 1851.

D. S.

(Bij gebrek aan plaatsruimte is het ons niet mogelijk geheel over te nemen het Verslag over den Toestand en de werkzaamheden van het Tael- en Letterlievend Ge-

nootschap, opgerigt bij de katholijke Hoogeschool te Leuven, gedaan door M. van Groeneveldt, Secretaris.

Om evenwel eenigzins te voldoen aan den wensch van den zeer geachten inzender, zoo zullen wij een paar plaatsen uit het verslag nemen, die zoo wel om de zaken, die zij behandelen, als om de wijze, waarop die worden besproken, de aandacht onzer lezers verdienen; dewijl zij den geest te kennen geven waarin het besproken genootschap werkt. Wij hebben ons overigens niet uit te laten over de daarin voorkomende geschiedkundige vraagpunten; omdat wij ons niet willen begeven in eene discussie, om welke grondig te voeren, ons tijd en plaatsruimte ontbreken. Red.)

Zie hier de eerst bedoelde aanhaling:

»De heer Hoefnagels las een stuk *over den aerd der Vrymetselary*. In de inleiding zyner verhandeling toont hy ons Engeland aen als derzelver wieg en bakermat. Daer immers was het, dat tegen het einde der XVIIe eeuw het protestantisme, aen eene natuerlyke ontwikkeling prys gegeven, zyn ware einde was genaderd, om namelyk elken positieven grondslag der godsdienst te verwerpen. Maer terwyl van den eenen kant het voorvaderlyk geloof er byna geheel was uitgedoofd, waren echter de herinneringen der middeleeuwen er nog te diep ingeworteld, dan dat men tot de gedachte kon komen om te gelyk alle hierarchie af te schaffen. Aldus openbaerde zich in dat aloude vaderland van vereenigingen en broederschappen de behoefte om de eertyds algemeene kerk door eene instelling te doen vervangen, die alle volken zoo wel als de onderscheidene standen der maetschappy moest omvatten, en deze instelling is de Vrymetselary, welke men alzoo te regt kan heeten *de kerk der onverschilligheid in het godsdienstige.* Dit is, volgens den schryver, het gezigtspunt, waerop men zich te plaetsen heeft, ter ontwarring van het raedselachtige dat de vrymetselary omhult. Op deze wyze dan ook begrypt men ligtelyk welk een natuerlyke, ja uit den aerd der zaek noodwendige stryd er bestaet tusschen deze snoode instelling en het catholicisme. Intusschen, hoezeer ook de leus der vrymetselary overbekend is, zorgvuldig verbergt zy hare wezentlyke gedachte, wanneer het er op aenkomt een schroomvallig geweten, nog door godsdienstbanden weerhouden, te overreden: alsdan maekt zy aanspraek op voortreffelyke leer, hooge waerheid, ondoordringbare geheimen; maer in de daed is dit alles, zonder eenige redelyke beteekenis, slechts eene geestelooze misvorming der geopenbaerde waerheden; hare afgodische eerbied voor zekere formulen en gebruiken, ja tooverachtige kuren, slechts eene waenzinnige naäpery van indrukwekkende plegtigheden der Kerk. Wat de oudheid der vrymetselary betreft, meent de schryver dat haer geschiedkundig bestaen in den tegenwoordigen vorm niet hooger opklimt dan tot de tweede helft der XVIIe eeuw. Echter in een' anderen zin kan men der vrymetselary gereedelyk een vroegeren oorsprong toegeven, wanneer men haer namelyk in verband brengt met eenige sekten der middeleeuwen wier oorsprong zich in het gnosticisme en manicheisme verliest, en wier vorm en strekking eene verwonderlyke overeenkomst aenbiedt, ofschoon dan ook door geen geschiedkundige betrekkingen verbonden. Onmiskenbaer is de verwantschap tusschen die oude kinderen der duisternis en de tegenwoordige vrymetselary; maer hoe ook zou dit ons verwonderen! de school der dwaling moet hare overleveringen hebben zoowel als die der waerheid.

»In de tweede afdeeling zyner verhandeling merkt de schryver aen dat men dikwyls, om van de inrigting der vrymetselary een hoog denkbeeld te verspreiden, haer heeft doen voorkomen als een regelmatig geheel, bezield door een zelfde gedachte, door gemeenschappelyke gehoorzaemheid verbonden en bewogen door een hoofdig gezag en wil. Maer toch niets is onjuister dan de vrymetselary te beschouwen als eene eigentlyke orde, een organisch geheel, in den zin der kloostervereenigingen. Immers zy kan geene maetschappy zyn, wier leden aen hunne oversten, zelfs al eischten deze zulks, eene volstrekte onderwerping zouden verschuldigd zyn, omdat er geene gehoorzaemheid bestaet zonder opoffering van eigen wil, en zoo iets voorzeker onder de heerschappy des eigenbelangs en protestantisme niet mogelyk is. Zy is veeleer eene samenkoppeling zonder eenheid van een groot aantal gelykvormige doch onafhankelyke vereenigingen, die, vaek met elkander in openlyken oorlog, zich verbroederen en op nieuw afscheiden, naer mate een verschillend belang dit vordert. Op het politiek terrein is het hoofddoel van dit geheime genootschap zich langs alle wegen boven de andere maetschappelyke ligchamen te verheffen, by botsing van belangen den oningewyden ten voordeele zyner leden terug te stooten, overal op het bestuer een beslissend vermogen uit te oefenen, enz. Intusschen besluit de schryver dat het eene overdryving en dwaling zou zyn, indien men zonder onderscheid te maken de vrymetselary beschuldigde altyd regtstreeks te hebben medegewerkt tot de omverwerping der nieuwe staten en de verheffing der volksheerschappy. Integendeel, waer het bestuer de verblinde voorstander is van godsdienstige onverdraegzaemheid en verdrukking, daer zal de Loge aen hetzelve een vrywillig en dienstbaer werktuig zyn; wel verre van tegen de bestaende orde en regering samen te zweren, zal zy er de getrouwe bondgenoot zyn van het absolutisme, omdat in de daed niets beter haer doel begunstigt. Alleen in die streken, waerin voorvaderlyke instellingen en godsdienstzin nog het meest valt af te breken, daer is de vrymetselary aanhoudend de stookplaats der omwenteling, het steunpunt der vernieling."

De andere plaats betreft de vaderlandsche geschiedenis, en luidt als volgt:

»De heer Kempeneers zond ons uit Luik eene verhandeling *over de echte oorzaken van de beroerten der Nederlanden in de XVIe eeuw.*

»Elk onzer weet dat men van al die onlusten, welke in de XVIe eeuw de Nederlanden zoo zeer teisterden, gewoonlyk als wettige reden opgeeft het voornemen van Philips om de spaensche inquisitie in deze gewesten in te voeren. Men schildert Philips af als den dwingeland en vyand aller natuerlyke regten, vryheden en gebruiken des lands, terwyl de oproerlingen en hervormden hemelhoog verheven worden als de kampvechters voor de belangen des volks. Met verrukking spreekt men van de vaderlandsliefde en belangeloosheid van Willem van Oranje, van de graven van Egmond en Hoorne en van hunne aanhangers, ja zelfs de beeldstormers zyn niet zonder lofredenaers gebleven; terwyl men als eene oneer, eene dwaesheid durft beschuldigen die vaste verkleefdheid der zuidelyke Belgen aan de aloude godsdienst hunner vaderen, voor welke zy, zegt men, in tael en koophandel alle eigenbelangen tot hunne onafhankelykheid toe hebben opgeofferd, met onder het vreemde spaensche juk terug te keeren, in plaets van zich aen de hollandsche of fransche hervorming aensluitende, een tydperk van overvloed te gemoet te gaen. De schryver nu onderzoekt in het eerste deel zyner verhandeling de waerde dezer verschillende beweringen, waerin men de oorzaken wil aengeven van den beruchten opstand. Zoo bewyst hy duidelyk uit het *Compromis* der eedgenooten zelf, dat de spaensche inquisitie nooit hier te lande bestaan had, en wat meer is, dat Philips nimmer de gedachte heeft gehad om dezelve in deze streken in te voeren, iets wat overtuigend blykt uit de geheime briefwisseling tusschen Margaretha en Philips (door de zorgen van den heer Groen van Prinsterer thans voor elk een toegankelyk). Insgelyks wederlegt de schryver de tweede aentyging hierdoor, dat Philips, in plaets van de vryheden des lands aen te randen, niet anders deed dan de bestaende plakkaerten tegen de ketteryen handhaven, gelyk Karel V by de overdraging des bewinds zulks uitdrukkelyk van hem gevorderd had. En men moet toestemmen dat dit in de XVIe eeuw zyn pligt was, zoowel als zyn regt. Immers het protestantisme was een openbare opstand tegen kerk en staet; met het verwerpen van het gezag der kerk en het verbreken van de eenheid des geloofs, ondermynde de nieuwe leer de grondslagen zelven der staten, toen ter tyd allen daerop gevestigd. Daerenboven verspreidde zy zich met de wapenen in de hand en veroorzaekte overal hevigen burgeroorlog; noch grondwet, noch staetsvorm kon nevens haer staende blyven.

»Waerom dan zou Philips op allerlei wyzen, volgens de wetten en denkwyze van zynen tyd, derzelver inval en uitbreiding niet belet, en het voorregt van den bestaenden godsdienst niet gehandhaefd hebben? Heden; dus merkt de schryver aen, wordt ongeloovigheid, verachting van kerkelyke censuren enz., dikwyls voor eene philosophische heldendaed gehouden, maar niet zoo was het in de XVIde eeuw.

»Maer misschien heeft Philips als een onverbiddelyk dwingeland alle middelen die hem regtmatig ten dienste stonden op eene barbaersche wyze aangewend? Hierop antwoordt de schryver met Groen van Prinsterer: »l'administration violente du duc d'Albe, fut, on peut »le dire, une anomalie dans le règne de Philippe II." En inderdaed met de zachtste, de redelykste middelen, is Philips begonnen het indringen der hervorming in deze gewesten te keer te gaen; dit bewyst zyne levendige zorg om door het oprigten van nieuwe scholen het onderwys uit te breiden en te verbeteren, de volksklasse te verlichten, en door eene vermeerdering van het te klein getal bisdommen een waekzaam toezigt te versterken tot krachtdadiger uitroeijing van bestaende misbruiken, tot wezentlyke hervorming der zeden en tot verdediging des geloofs. Veeleer meent de schryver dat men Philips zou kunnen beschuldigen van in den aenvang jegens de woelzieke onruststokende edelen eene te groote toegevendheid gebruikt te hebben. Immers op hun verzoek riep hy onbezonnen de weinige spaensche krygslieden, die nog in deze streken waren achtergebleven, naer Spanje terug, zoodat het land van verdediging ontbloot werd, terwyl intusschen het vuur des opstands krachtig werd aangestookt. Op hun verzoek verwyderde Philips insgelyks den schranderen Granvelle, dien man, welke door zyne waekzaemheid, zyne scherpzinnigheid en standvastigheid altyd en overal de samenzweringen van de vyanden des staets wist te ontdekken en te verydelen. De schryver wederlegt nu in de derde plaets het voorwendsel by sommigen aengegeven, alsof de eedgenooten door de hervorming te begunstigen alleen het bevestigen van 's lands vryheden beoogden. Hy bewyst dat ook dit hun geen ernstige meening kan geweest zyn; hy toont door historische feiten aen, wat het woord vryheid in den mond der hervorming beteekende, hoe uit het protestantisme, na eene reeks van verwoestende tooneelen, in plaets van vredelievende verdraegzaemheid overal stelselmatige verdrukking en despotisme oprees.

»Maer welke waren dan de echte oorzaken van den opstand? Zoo vraegt de schryver in het laetste deel zyner verhandeling. Gekwetste eigenliefde en heerschzucht van eenige edelen, voornamelyk van Willem van Oranje. En de reden hiervan is niet moeyelyk te vinden, wanneer men in aenmerking neemt hoezeer de toestand der edelen, die onder Karel V allerglansrykst was geweest, onder Philips gedaeld was. Zy die vroeger in hooge achting stonden, deel in 's keizers krygsdaden en roem hadden, en in Nederland zoowel als in Spanje, Napels en elders de hoogste plaetsen bekleedende in weelde en overvloed konden leven, werden onder Philips grootendeels ter zyde gesteld en door Spanjaerds vervangen. Als bykomende oorzaken, die eene omkeering van zaken grootelyks begunstigden, vermeldt de schryver de hervorming, en hoofdzakelyk het persoonlyk karakter en ontstaetkundig gedrag van Philips by den aenvang der onlusten, zoowel als zyne verre afwezigheid uit deze streken; waerdoor beslissende oogenblikken, dikwyls zoo gunstig tot eene vreedzame vereffening, hier onbenuttigd voorbygingen, terwyl eindelyk zyne genomen maetregelen, door eene ontydige toepassing zelve hoogst verderfelyk, in de hand van Willem den Zwyger even zoo vele middelen werden tot bereiking van zyn doel, de oppermagt in de Nederlanden.

»Eindelyk zoo het waer is dat de noordelyke Provincien na een tachtigjarigen stryd als zelfstandig ryk erkend werden, men vergete niet dat de Belgen der XVIe eeuw; juist door aen het wettig bestuer getrouw te blyven, al hunne oude vryheden terug kregen, en hunne onafhankelykheid reeds eene halve eeuw vroeger van *regtswege* bekomen hadden; terwyl het eene geheel vreemde oorzaek was, eene onvoorzienbare toevalligheid, namelyk het uitsterven van den vorstelyken stam, die een reeds toelachend verschiet in deze gewesten is komen verydelen."

ADVERTENTIEN.

Te Amsterdam, bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever.